



MLADI

TEKSTILEC

4

glasilo

mladinskega aktiva

tekstilne tovarne NOVOTEKS

Novo mesto

1972



**S
R
E
C
N
O
73**

BELEŽKE Z NAŠE KONFERENCE

Zasluga družbeno-političnih organizacij našega podjetja je, da je novembra lanskega leta prišlo do utrditve mladinskega aktiva. Ob soočenju z neštetimi problemi, smo takrat pričeli z delom. To ni bilo lahko, ker je bila med nami še vedno prisotna nezainteresiranost, obenem pa nismo bili niti dovolj kritični do samega sebe, saj se nismo zavedali, da smo organizacija mladih, ne pa društvo za mlade. Počasi smo začeli zavzemati realna stališča do reševanja družbenih protislovij tako, da bo delo res postalo edina osnova in merilo za ugled in položaj delovnega človeka. Pismo tovariša Tita in izvršnega biroja ter III. konference ZKJ nam nalagajo nove naloge, ki jih bomo lahko izpolnili le, če bomo nastopali kot organizirana celota in če se bomo res zavedali, da je udeležba v samoupravljanju pravica in dolžnost vsakega mladega človeka. Že dolgo v našem družbeno-političnem življenju govorimo o novih ustavnih amandmajih. Z uveljavljanjem TOZD bomo dosegli večji vpliv delavskega razreda na delo delovne organizacije. S tem pa je seveda povezan tudi problem mladih, saj jim je s tem dana večja možnost uveljavljanja.

Pereč problem mladega človeka, zlasti pa mladih zakoncev, je stanovanjsko vprašanje. Zato mora reševanje tega postati sestavni del akcije ZM, ker je nemalo problemov mladih pogojeno tudi z rešitvijo tega vprašanja.

Pogosto opazamo tudi nezadovoljiv samoupravni položaj mladih. Predsedstvo **aktiva** se je s tem problemom srečevalo in ga je z akcijami skušalo vsaj omiliti. Iz udeležbe na predavanjih o samoupravljanju in o razvoju podjetja smo sklepali, da obstoja pri mladih in v družbi sploh interes za to, vendar pa je bila brezbrižnost in topost prisotna zaradi neznanja vsega tega, kar mora nekdo kot dober samoupravljalec vedeti. Pismo tovariša Tita in izvršnega biroja nalaga vsej družbi takojšnje reševanje tega problema.

Omenim naj še informiranje, saj vemo, da dobra obveščenost kolektiva prispeva k boljšemu in tesnejšemu sodelovanju. Želim poudariti obveščanje o sklepih samoupravnih organov, o pripravi gradiva za seje ipd. Če bomo seznanjeni z problemom, ki ga bo samoupravni organ reševal, bomo lahko tako tudi sami sodelovali.

Vedno večji povdarek je tudi na novi zamisli splošne ljudske obrambe, ki omogoča mladini, da si poišče široko področje delovanja in akcijam pridruži svoj mladostni nemir in polet. Obramba države je stvar vse družbe, toda glavno silo predstavlja mlada generacija, ki s tem, da se usposobi za obrambo pred agresijo in napadi na samoupravni sistem, enotnost in neodvisnost vseh naših narodov in narodnosti, dokazuje tudi svojo politično zavest in visoke moralne kvalitete.

Družbena akcija Zveze mladine in ostalih družbeno-političnih organizacij mora biti nenehno usmerjena k odpravljanju negativnih posledic premoženjskih in drugih socialnih razlik, ki pogojujejo različne možnosti mlade generacije ob vstopu v življenje in družbo. Zato se moramo zavzemati za pravilno politiko štipendiranja in zaposlovanja, ki naj bo zgrajena na družbeni solidarnosti, ker sicer razlik še dolgo ne bomo izenačili. Mislim, da se moramo mladi v Novoteksu zahvaliti celotnemu kolektivu za materialno podporo pri izrednem študiju. Verjetno se tega premalo zavedamo, sicer bi marsikdo od nas študij že končal.

Še nekaj besed o športu, kulturi in rekreaciji. Ko smo si zastavljali program dela, smo imeli vedno pred očmi, da se bomo odločali za tisto akcijo, ki bo pritegnila čimvečje število ljudi, ki bo vzbudila interes in nas organizirala v celoto. Tako lahko naštejem nekaj izredno uspelih akcij: obisk Planice, mladinski ples v domu JLA, pohod po poteh osvoboditve, ter manj uspele (obiska Opere v Ljubljani se je udeležilo le 20 mladincev), ki jih nismo dobro realizirali zato, ker smo bili premalo kritični do svojih hotenj. Na izkušnjah si pridobivamo znanje, zato bomo v bodoče bolje precenili svoje želje in možnosti.

Pri našem delu nas spremljajo tudi kadrovski problemi. Iz predsedstva smo zaradi nedelavnosti izključili Draga Novaka iz predilnice II in Marinko Jaklič iz priprave. Pri ocenjevanju dela članov predsedstva so bili člani predsedstva mnenja, da zaradi neresnosti in neaktivnosti izključimo tudi Jožeta Kinčiča iz konfekcije. Tudi namesto dveh članov predsedstva, ki sta pri vojaki, je predsedstvo izvolilo nove.

Nina

S sprejetjem ustavnih amandmajev se pojavlja zahteva, da se tudi v naši delovni organizaciji uresničujejo ustavne določbe in pravice delavcev, ki izhajajo iz njih.

Pristop k uvajanju TOZD (temeljne organizacije združenega dela) je nekoliko težak predvsem zaradi tega, ker ni točnih navodil. Izhajati moramo le iz analize dosežene samoupravne, organizacijske in ekonomske razvisti, pri čemer moramo še posebej upoštevati specifičnost v ekonomskem, tehnološkem in proizvodnem smislu. Zaradi tega se moramo pri iskanju za nas ustreznih rešitev nasloniti na lastne sposobnosti ob upoštevanju okvirjev in osnovnih pogojev, ki jih zahteva ustava.

Upravni odbor je na eni izmed svojih sej imenoval tri komisije, katere naj bi izvršile vse priprave za uvedbo TOZDa v naši tovarni. Prva komisija je že končala z delom. Imela je nalogo izdelati smernice, po katerih naj bi druga komisija izvedla strokovno obdelavo upoštevajoč vse zakonske predpise in specifičnost našega podjetja z ozirom na razvejanost in prostorsko razvitost podjetja. Tu mislim na dislocirane obrate, kot so predilnica I v Metliki, konfekcija v Trebinju in Vinici ter obrat strešnikov v Dobruški vasi.

Tretjo komisijo sestavljajo družbeno politični delavci v podjetju v bazi, na katerih bodo delavci odločali v kakšne tehnološke, ekonomske, samoupravne in proizvodne enote se bodo združevali. Če izhajamo iz tega, morajo deli delovne organizacije, ki bi se želeli združevati v TOZD izpolnjevati določene pogoje:

- da so delovno, tehnološko in funkcionalno zaključene enote,
- ekonomsko sposobni, da se rezultat njihovega dela lahko samostojno izrazi na trgu ali v delovni organizaciji,
- ne smejo biti prizadeti interesi ostalih delov podjetja. Pri tem mislimo na medsebojne odnose, ki izvirajo iz minulega skupnega dela, skupnih vlaganj, skupnega poslovanja in razvoja nekaterih celot, ki jih je potrebno organizirati v TOZD.

Upoštevajoč te pogoje, lahko TOZD definiramo takole: TOZD je temeljna oblika združenega dela v kateri delavci na osnovi svojega dela neposredno in enakopravno urejajo medsebojne odnose pri delu, upravljajo s sredstvi družbene reprodukcije, odločajo neposredno o stroških, dohodku in drugih vprašanjih svojega samoupravnega in ekonomskega položaja.

Organizacija podjetja, katere osnova so TCZD, je nujna tako zaradi ekonomičnega poslovanja podjetja, kot zagotovitve samoupravnih pravic neposrednih proizvajalcev. Organizacija pa naj bi bila taka, da bo omogočila tudi nadaljnji razvoj podjetja in zagotavljala maksimalno sprejemanje pravic in dolžnosti vsakega posameznika v podjetju.

Tako je komisija za izdelavo smernic za organizacijo TOZD v proučevanju možnosti, ki jih ima naše podjetje, da se organizira po določenih ustavnih amandmajev pripravila predlog za prehod na TOZD. Predlog je za postopni prehod in vsebuje dve fazi, ki bi se postopoma uvajali v I. polovici 1973. leta. O predlogu se je izjasnil tudi politični aktiv podjetja, ki je dal vso podporo organiziranju TOZD v našem podjetju.

Novoteks naj bi se organiziral v TOZD po principih ustavnih amandmajev s 1. januarjem 1973 s tem, da bi v šest mesečnem poskusnem obdobju ugotovil vse pozitivne in negativne posledice take organizacije. Šest mesečne izkušnje bodo verjetno zadostovale, da se nova organizacija z morebitnimi dopolnitvami potrdi tudi z našimi internimi akti. Preoblikovanje podjetja po ustavnih načelih, da naj bi bile enote, ki so tehnološko in ekonomsko zaokrožene celote, kjer je možno spremljati in ugotavljati dohodek s katerim samoupravno razpolagajo člani enote naj bi v našem podjetju potekalo postopoma do končne oblike združevanja podjetja.

V nadaljevanju si oglejmo razčlenjen prikaz organiziranja podjetja v TOZD v I. oziroma II. fazi.

V I. fazi imamo predvidene 4 TOZD in sicer:

1. TOZD metraže. Ta vključuje enote predilnica I., predilnica II., pripravo, pletilnico, tkalnico, oplemenitilnico ter oddelek za kontrolo kvalitete.
2. TOZD konfekcije, ki vključuje obrate konfekcije v Novem mestu, Trebinju in Vinici.
3. TOZD IVS, ki vključuje razvoj, investicije, gradbeno operativno, energotiko, delavnice in transport.
4. TOZD "Strešnik" v Dobruški vasi.

Vsaka TOZD mora imeti komercialni, proizvodni in ekonomski del.

Druga faza organiziranja temeljnih organizacij združenega dela pa naj bi zajemala tudi dislociranost posameznih delovnih enot, medtem ko se bodo ločeni obračuni za te enote opravljali že s 1.1.1973. Pri organizaciji združenega dela bodo zajete izkušnje iz prve faze reorganizacije podjetja.

Tako naj bi v perspektivi TOZD metraže in TOZD konfekcije organizirali kot organizaciji združenega dela in sicer:

1. organizacija združenega dela metraže, ki vključuje TOZD Novo mesto (predilnica, oplemenitilnica in kontrola kvalitete) in TOZD Metlika (predilnica, kontrola kvalitete).
2. Organizacija združenega dela konfekcije, ki vključuje TOZD Novo mesto, TOZD Trebinje in TOZD Vinica.

V tej fazi naj bi bila ustanovljena tudi temeljna organizacija združenega dela menze z menzo Novo mesto, Metlika, Dobruška vas, Trebinje in Vinica.

Tak postopen prehod do združenega podjetja NOVOTEKS je za naše razmere in pogoje najprimernejši.

DeKa

IZOBRAŽEVANJE

V našem podjetju je trenutno zaposlenih 1729 delavcev. Marsikateri nima potrebne izobrazbe ali pa ima željo po nadaljnjem izobraževanju. Novoteks je eno od podjetij, za katerega lahko trdimo, da ima veliko posluha za želje zaposlenih. Tako se lahko člani kolektiva tudi dopolnilno izobražujejo na raznih šolah. V letošnjem letu podjetje štipendira na rednih šolah 39 dijakov in študentov, stroške izrednega študija pa plačuje 118. delavcem.

Pregled štipendistov po šolah je naslednji:

redne šole:

- administrativna šola	8
- ekonomska šola	8
- tehniška tekstilna šola	11
- TSŠ - strojna stroka	1
- TSŠ - elektro stroka	1
- ekonomska fakulteta	5
- VEKŠ	1
- FNT - odd. za tekstilno tehnologijo	1
- filozofska fakulteta	2
- višja konfekcijska šola Zagreb	1

izredne šole:

- delovodska šola	2
- administrativna šola	9
- ekonomska šola	3
- tehniška tekstilna šola	46
- TSŠ - strojna stroka	3
- VTŠ - oddelek za tekst. tehnologijo	20
- VTŠ - oddelek za strojništvo	3
- VTŠ - oddelek za kemijo	3
- višja šola za socialne delavce	1
- višja šola za varstvo pri delu	1
- višja upravna šola	1
- ekonomska fakulteta	10
- visoka ekonomsko komercialna šola	16

Iz tega vidimo, da se tudi delavci zavedajo, kaj pomeni dopolnilno izobraževanje. Vendar, če pogledamo učni uspeh, opazimo, da je precej takih, ki bolj ali manj životarijo, da sta se njihova volja in elan polegla že po letu šolanja ali še prej. Med takimi je največ mladih. Vsak izredni študent bi se moral zavedati, da zgolj vpis v kakšno šolo ni dovolj, da podjetje plačuje precejšnje vsote za šolnine in ostale stroške študija. Prav bi bilo, da bi ponujeno pomoč upravičil in jo povrnil s pridnim študijem.

Milena

IZLET V NEZNANO

Predzadnjo soboto v septembru se nas je enajst mladink in mladincev zbralo na avtobusni postaji. Vsi smo bili še v dvomih kakšno smer bo imela naša pot. Prvi predlog je bila pot do Triglavskih jezer. Toda zaradi izleta štiristo železarjev in pa avtobusa polnega Krkinih uslužbencev nam je tov. Kovačič kot izkušen planinec svetoval pot v Kamniške Alpe. Ker se je zdelo da v drugi predlog nimamo zaupanja je prišlo do glasovanja. Iskazalo se je da večina potrjuje drugi predlog.

Ob 7,45 smo se odpeljali proti Ljubljani, od tam pa takoj v Celje. Še sreča, da je bilo prostora dovolj, kajti marsikdo je imel za seboj na pol prespano noč. V Celju smo kupili vozne listke do Logarske doline nato pa smo skupaj odšli na zajtrk v bližnjo restavracijo s smešnim imenom NA-NA.

Zopet smo na avtobusni postaji. Tokrat s polnimi želodci in obenem v prerivanju za prostor, kajti tu se nam je priključilo več štajerskih planincev po večini srednješolcev. Vožnja je bila prijetna. Bolj smo se oddaljevali od Celja, bolj smo zahajali med večje hribe, med katerimi je bila asfaltna cesta. Vso lepoto narave pa nam je od časa do časa kalila oblačnost, ki smo se je bali bolj kot pa bližajočega se vzpona. Vendar, ko smo prišli v Logarsko dolino, nas je sprejelo toplo planinsko sonce, ki se je lesketalo v krpah snega na visokih gorah. Čas za odmor smo izkoristili za kratko malico ali pa za pisanje razglednic. Po kratkem odmoru pa hitro pot pod noge. Fantje smo bili večinoma brez nahrbtnikov, zato smo se kavalirsko ponudili dekletom za nosače. Ob živahnem komentiranju je pot hitro bežala pod naši in nogami. Vendar je bilo živahnosti in razgovora kmalu konec, kajti kdor ni vaje poti v hribe, mora hraniti moči za noge. Po uri in pol hoda, se nam je izza gozda in skal pokazal čudovit prizor slapa Rinke, ki iz velikih višin po gladki steni pada prav v dolino. Po petminutnem odmoru smo jo v gosjem redu mahnili naprej, savinjski koči nasproti. Od tu naprej ni bilo več asfaltne ceste, kajti pot se je strmo vzpenjala navkreber. Tu in tam se je oglašal tranzistor, toda glasba nam je bila v tem čudovitem okolju odveč. Med potjo smo srečavali ljudi različnih starosti in narodnosti in na vsakem koraku prijeten pozdrav z željo da bi srečno prišli na zaželeni cilj. Marsikoga od nas je stisnilo pri srcu ob pogledu na globoko dolino, ki je ostajala za nami. Noge so počasi postajale vse težje, poti pa ni in ni hotelo biti konca. Tolažili smo se s tem, da nas pod vrhom čakata topla koča in vroč čaj. V višinah je postajalo hladno zaradi vetra, ki nam je stalno kuštral lase. Vendar se ni nihče pritoževal, kajti za vsakega od nas je bil izlet enkratno doživetje. Po debeli uri zmerne hoje se nam je v oddaljenosti nekaj deset metrov pokazala kočina streha. Kot da nas je utrujenost minila smo pospešili korake in že v naslednjem hipu smo posedli okoli mize. Mučila nas je žeja, zato sta bili steklenici Radenske v hipu prazni. Lakoto pa nam je potešila čudovita enolončnica, ki pa so jo nekateri jedli celo dvakrat, kajti svež in čist planinski zrak pospeši apetit pri še tako slabem jedcu. Za nami

so iz doline vedno znova prihajali planinci in neplaninci, tako da je bilo kmalu vprašanje prostora.

Ob pogledu na polno kočo in vesele obraze, smo nehote pozabili na vse težave. Kmalu se je začelo veselo petje slovenskih pesmi, da se je čulo daleč naokoli. Utrujeni od dogodkov smo se okoli enajste ure odpravili spat. Ležišča so bila precej manj udobna kot so doma, vendar nam je na trdem ležišču spanje kar godilo. Vstali smo okoli polsedme ure zjutraj. Jutro je bilo megleno in vse je kazalo na dež. Močan veter je nosil gosto meglo iz dolin, ki se je pri samem vrhu zgostila v temne oblake. Tu in tam je veter prinesel tudi kakšno kapljo dežja. Po izčrpnem zajtrku je bilo treba pot nadaljevati. To pot je vse skupaj bilo nekoliko drugače. Kajti ob ozki stezi ni bilo več drevja, le tu in tam grmičevje borovca, ki pa ga je bilo više vedno manj. Steza se je v cik-caku vila vedno više. Še vedno smo hodili po peščenem nasipu, toda kmalu je bila pot vklesana v živo skalo in moral si paziti, da ti ni spodrsnilo, kajti napake nebi mogel več popraviti. Gorski veter se je močno zaganjal v mogočne skale in nas obenem opominjal, da se moramo močno prijemati za žico in kline v steni. Tu in tam smo že naleteli na sneg pa tudi led. Še posebno je bilo potrebno paziti, da nebi kdo po nerodnosti zrušil kamen, kajti to bi lahko imelo hude posledice za enega izmed nas ali pa za koga drugega za nami. Končno se je pot nekoliko zravnila in bili smo na Kamniškem sedlu. Trenutki razgleda po Kamniških Alpah so bili prečudoviti. Opisati vse lepote gora in dolin pod njimi je skoraj nemogoče, kajti to je enkratno doživetje. Tem lepše pa je, če je vreme tako jasno in sončno kot smo ga imeli mi. Utrujeni in premraženi smo si poiskali zavetje v bližnji Kamniški koči na Sedlu. Ob vročem čaju in žganju se nam je spet vrnila veselost in toplina. Hrano, ki je še ostala v nahrbtnikih smo postavili na mizo in jo s slastjo pojedli. Pravo veselje je bilo gledati tovarištvo, pa ne samo ob mizi, tudi ves čas med potjo. Po enournem počitku se je začela zadnja etapa našega izleta, spust v dolino. Bilo je precej težje kot sem si predstavljal. Pri hoji navzdol zelo trpijo prsti na nogah še posebno, če si neprimerno obut kot smo bili nekateri. V Kamniški Bistrici je bilo na vseh opaziti veliko utrujenost. Tudi brez žuljev na nogah ni šlo.

Po izdatnem kosilu in toplem soncu smo tudi na te težave pozabili. Sedli smo v avtobus, ki nas je odpeljal v Ljubljano od tu pa domov v Novo mesto.

Vsem je ostal izlet v nepozabnem spominu in veliko se nas je odločilo, da prihodnji dopust preživimo nekje v gorah, vendar s popolnejšo opremo.

Silvo

»NA POMOČ!^v«



V letošnjem letu se tudi gasilci lahko pohvalimo s svojim delom. Delali smo veliko in vztrajno. Vadili sta dve moški in ženska desetina. Vse tri skupine so se udeleževale občinskih in republiških tekmovanj. Tako je ženska desetina na republiškem tekmovanju gasilcev tekstilcev dobila bronasto kolajno, ker je za desetino, ki je prvič tekmovala kar precej.

Omeniti moram, da smo v tedni požarne varnosti imeli srečanje vseh gasilskih desetini podjetja v Novem mestu in predilnice I. v Metliki. Na to srečanje smo povabili moško in žensko desetino iz Varteksa. Skupine so med seboj pripravile tekmovanje. Pozneje smo obisk Varteksu vrnili in ga združili s koristnimi vajami.

Gasilsko društvo v našem podjetju ima že kar lepo tradicijo. Moški desetini sta zelo izurjeni, želim, da bi se tudi ženska desetina tako uveljavila. To bomo lahko dosegli le z marljivostjo in večjim vključevanjem mladih moči v naše vrste. Mislim, da bi v kolektivu, kot je naš, kjer prevladujejo ženske, morali imeti močnejšo ekipo žensk - gasilk, da bi v usodni NA POMOČ lahko enakovredno zamenjale moške.

Ančka

Glasilo mladinskega aktiva tekstilne tovarne NOVOTEKS
Novo mesto MLADI TEKSTILEC ureja uredniški odbor:

Kralj Marinka,
Dim Nevenka,
Damjanovič Zdravko,
Rački Božena,
Somrak Marjan.

Urednik: Mavsar Milena

Mentor: Kovačič Danilo